

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра адміністративного, фінансового та інформаційного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Юридичного факультету

Ярослав ЛАЗУР

06

2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІТ-ПРАВО

Рівень вищої освіти
Галузь знань
Спеціальність
Освітня програма
Статус дисципліни
Мова навчання

перший (бакалаврський)
29 Міжнародні відносини
293 Міжнародне право
Міжнародне право
обов'язкова
англійська

Робоча програма навчальної дисципліни «ІТ-право» для здобувачів вищої освіти галузі знань **29 Міжнародні відносини** спеціальності **293 Міжнародне право** освітньої програми **Міжнародне право**.

Розробники: Пішта В.І. – доктор філософії, доцент кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права
Малеш П.В. – асистент кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права

протокол № 10 від «19» серпня 2024 року

Завідувач кафедри _____ Тетяна КАРАБІН

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол № 8 від «19» серпня 2024 року

Голова науково-методичної комісії _____ Павло ЧЕРЕВКО

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	<i>Денна форма навчання</i>	<i>Заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 90	4	4
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2	7	7
	Лекції:	
	20	6
	Практичні (семінарські)	
	24	6
Вид підсумкового контролю – залік	Лабораторні	
	-	-
Форма підсумкового контролю – письмова	Самостійна робота	
	46	78

2. Мета навчальної дисципліни

Мета курсу «ІТ-право» полягає у наданні студентам комплексного розуміння правових аспектів, які пов'язані зі швидким розвитком цифрових технологій та їх інтеграцією в різні сфери життя.

Студенти здобудуть необхідні знання та навички для ефективної роботи у сфері ІТ, включаючи цифрову трансформацію юридичної практики, регулювання штучного інтелекту, захист даних, управління цифровими активами, а також етичні та правові виклики, пов'язані зі впровадженням інновацій.

Курс допоможе майбутнім юристам стати агентами змін, які готові до роботи в умовах постійної еволюції технологій.

Відповідно до освітньої програми «Право», вивчення дисципліни «ІТ-право» (ВК 05) сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
	ЗК 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
	ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
	ЗК 8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
	ЗК 10. Здатність розробляти проекти та управляти ними.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.
	СК 9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.
	СК 10. Здатністю ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного,

	<p>логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.</p>
	<p>СК 11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.</p>
	<p>СК 12. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.</p>
	<p>СК 15. Здатність самостійно готувати проєкти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.</p>
<p>Програмні результати навчання (РН)</p>	<p>РН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.</p>
	<p>РН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.</p>
	<p>РН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.</p>
	<p>РН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.</p>
	<p>РН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.</p>

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «ІТ-право» вивчається на 4 році навчання в магістратурі і відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-наукової програми «Міжнародне право» передумовою вивчення дисципліни є ОК «Іноземна мова зі спеціальності».

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни має забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти наступних результатів навчання за програмою (PLO):

ПРН 04. Аналізувати динаміку адаптації законодавства України до права Європейського Союзу, враховувати правові аспекти процесів європейської та євроатлантичної інтеграції при вирішенні складних професійних завдань.

ПРН 07. Використовувати практику Європейського суду з прав людини, інших міжнародних судових та арбітражних органів, міжнародних організацій та інших договірних органів, теоретичні знання міжнародного права та національного права для обґрунтування та захисту власної позиції, захисту інтересів клієнта та в інших професійних цілях.

ПРН 10. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною (іноземними) мовами усно та письмово, професійно використовувати юридичну термінологію.

ПРН 13. Приймати спільні рішення, працювати в команді, демонструвати лідерські якості, визначати пріоритетні цілі в професійному та освітньому контекстах, планувати індивідуальну та групову роботу для їх досягнення.

ПРН 15. Використовувати сучасні цифрові технології, збирати з різних джерел, систематизувати та аналізувати інформацію про міжнародні та національні правові процеси та явища.

Очікувані результати навчання:

ПРН 04. Аналіз динаміки адаптації українського законодавства до права ЄС відображається через вивчення норм GDPR у сфері захисту персональних даних в Україні, вивчення законодавчих змін у сфері штучного інтелекту та кібербезпеки з урахуванням європейського досвіду.

ПРН 07. Використання практики ЄСПЛ та інших міжнародних судових органів реалізується через розгляд справ ЄСПЛ щодо права на приватність у цифровому середовищі та через аналіз рішень Суду ЄС щодо відповідальності цифрових платформ.

ПРН 10. Розвиток професійного спілкування іноземною мовою здійснюється через навчання англійською мовою, вивчення англійської термінології, що використовується в міжнародному праві (комплаєнс, порушення даних, кібервідповідальність), написання юридичних висновків, складання договорів англійською мовою.

ПРН 13. Командна робота та розробка спільних рішень реалізується через виконання групових кейсів (наприклад, розробка політики конфіденційності для стартапу), розподіл ролей у командах з питань захисту прав у цифровому середовищі.

ПРН 15. Використання цифрових технологій включає використання LegalTech, аналітичних інструментів, штучного інтелекту, а також розгляд питань OSINT.

5. Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання

Форми і методи навчання

Основними видами навчальних занять є: лекція, семінарське (практичне) заняття, самостійна робота, групові проекти.

Лекція – основна форма подання теоретичного матеріалу. Лектор розкриває ключові аспекти ІТ-права, використовуючи аналіз реальних кейсів, огляд актуальних судових рішень та законодавчих змін.

Семінарське (практичне) заняття – спрямоване на поглиблене вивчення та обговорення окремих тем, що розглядалися на лекціях. Студенти беруть участь у дискусіях, аналізують судові справи, виконують вправи з написання юридичних документів, таких як NDA. Це дозволяє застосувати отримані теоретичні знання на практиці та розвинути навички аргументації.

Самостійна робота включає вивчення законодавства, міжнародних угод, наукових статей, підготовку до семінарів та виконання індивідуальних завдань, таких як аналіз судових рішень. Мета самостійної роботи — розвинути критичне мислення та вміння самостійно працювати з правовими джерелами.

Групові проекти передбачають командну роботу над розробкою правових рішень для гіпотетичних або реальних кейсів у сфері ІТ. Студенти можуть створювати правові рекомендації для ІТ-компаній, розробляти проекти нормативних актів або проводити дослідження щодо ефективності існуючих правових норм. Це сприяє розвитку навичок командної роботи, лідерства та практичного застосування знань у реальних ситуаціях.

Методи навчання: метод проблемного викладу, кейс-метод, рольові ігри, технологічні симуляції.

Метод проблемного викладу передбачає подання навчального матеріалу через створення проблемних ситуацій або запитань, на які потрібно знайти відповідь. Наприклад, лектор може представити складну правову ситуацію в ІТ-сфері, таку як захист персональних даних у новому технологічному продукті, і запропонувати студентам обговорити можливі юридичні рішення та ризики. Це стимулює аналітичне мислення та пошук творчих рішень.

Кейс-метод полягає в аналізі реальних або гіпотетичних випадків, що ілюструють конкретні юридичні ситуації в сфері ІТ. Наприклад, студенти поділяються на дві команди: одна представляє інтереси великої ІТ-компанії-розробника програмного забезпечення, інша — інтереси стартапу, який хоче отримати ліцензію на використання цього програмного забезпечення для свого проекту.

Рольові ігри передбачають моделювання переговорів або консультацій, де студенти виконують ролі адвокатів, клієнтів або інших учасників правових відносин. У цьому випадку студенти краще зрозуміють процес переговорів, підготовку та погодження юридичних документів, вміння аргументувати свою позицію та знаходити компроміси в межах правового поля.

Технологічні симуляції використовують спеціальне програмне забезпечення або онлайн-платформи для моделювання реальних ситуацій в ІТ-сфері. Наприклад, використання симуляційної платформи, що містить ІІІ-інструмент для автоматичного створення та перевірки контрактів.

Форми контролю, критерії та методи оцінювання результатів навчання

Форми контролю: лекційні заняття, практичні (семінарські) заняття, самостійна робота, групові проекти

Форма модульного контролю – письмова контрольна робота (у тому числі тестування) та представлення результатів проєкту, коли студенти демонструють здатність використовувати теоретичні знання на практиці.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модуль № 1	Сума
T1	T2	T3	T4	T5		
10					50	100

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модуль № 2	Сума
T6	T7	T8	T9	T10		
10					50	100

Поточне оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється на основі контролю систематичності та активності роботи здобувача протягом семестру.

При контролі систематичності та активності роботи здобувача підлягають оцінці:

- активність та усні відповіді на практичних заняттях;
- виконання практичного завдання.

Оцінка контролю активності роботи здобувачів на практичних заняттях становить від 0 до 10 балів і є пропорційною відвідуванню та успішності виконання завдань, які виносяться на практичне заняття. Відсутність підготовки до практичного заняття, а також неявка на практичне заняття оцінюються в 0 балів незалежно від причини неявки. Максимальна оцінка за виконання практичного завдання становить 10 балів.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Методика оцінювання. Матеріал кожного модуля, який здобувачі вищої освіти повинні засвоїти протягом семестру, виносяться на модульну контрольну роботу, що проводиться згідно з графіком проведення модульних контрольних робіт. Модульна контрольна робота виконується в письмовому вигляді. Сумарна максимальна кількість балів, що виставляється здобувачу вищої освіти за виконання всіх завдань однієї контрольної роботи складає 50 балів за умови правильного виконання всіх завдань, що виносяться на модульну контрольну роботу. Невиконання чи неявка на модульну контрольну роботу оцінюються в 0 балів незалежно від причини невиконання (неявки). Сумарна оцінка (від 0 до 50 балів) виставляється у відомість модульного контролю.

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Залікова методика оцінювання. За результатами практичних занять та виконання практичного завдання визначається підсумкова модульна оцінка. Залікова оцінка визначається в залежності від рейтингового балу або балів за залік. До складання заліку допускаються здобувачі вищої освіти, у яких підсумкова модульна оцінка за семестр становить не менше 35 балів. Здобувач вищої освіти, підсумкова модульна оцінка якого складає від 0 до 34 балів, зобов'язаний покращити її до початку підсумкового семестрового контролю під час чергування викладача на кафедрі у строки, визначені викладачем дисципліни та погоджені деканатом факультету. У протилежному випадку здобувач не допускається до заліку і у нього виникає академічна заборгованість. Залік з навчальної дисципліни здобувач вищої освіти може не складати, якщо його влаштовує підсумкова модульна оцінка. Здобувачі вищої освіти, підсумкова модульна оцінка яких становить від 35 до 59 залік складають обов'язково. Здобувач освіти може підвищити на заліковий рейтинговий бал, при цьому, за результатами складання заліку оцінка не може бути менша за підсумкову модульну оцінку, яку він отримав за результатами модульних контролів у 1-му семестрі. Залік проводиться у письмовій формі. На залік виносяться питання в обсязі навчального матеріалу. Оцінювання результатів

навчання на заліку здійснюється за 100-бальною шкалою. Оцінка за залік вноситься у відомість обліку успішності.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
82-89	B	зараховано
74-81	C	зараховано
64-73	D	зараховано
60-63	E	зараховано
35-59	FX	незараховано
1-34	F	незараховано

Критерій оцінювання підсумкового контролю з дисципліни

Оцінка відмінно (A) виставляється, коли здобувач вищої освіти дає абсолютно правильні відповіді на питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. Здобувач вищої освіти застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка добре (B) виставляється здобувачеві вищої освіти, який повністю розкрив питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань здобувач застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка добре (C) виставляється здобувачеві вищої освіти, який повністю розкрив питання, але мають місце окремі неточності.

Оцінка задовільно (D) виставляється, коли здобувач розкрив питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. Здобувач вищої освіти припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного матеріалу.

Оцінка задовільно (E) виставляється, коли здобувач неповністю розкрив питання, відповідь містить суттєві помилки.

Оцінка незадовільно (FX) виставляється здобувачеві, який не розкрив питання. Як правило такий здобувач виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Оцінка незадовільно (F) виставляється здобувачеві, який не виконав навчальну програму або якийсь елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють

розкрити питання. Такий здобувач не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні.

За результатами контролю знань здобувачеві вищої освіти, дозволяється виставлення залікової оцінки – «зараховано» та «незараховано». Здобувач має право підвищити оцінку, складаючи залік.

6. Програма навчальної дисципліни

5.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Тема 1. Вступ до ІТ-права

1. Трансформація ролі юриста: від виконавця до агента змін. Еволюція професії в контексті цифрових інновацій. Концепції T-shaped, O-shaped та Delta-shaped lawyers. Розвиток креативного мислення та інноваційного підходу.

2. Ключові компетенції сучасного юриста в ІТ-сфері. Hard skills: технічна грамотність, розуміння ІТ-процесів, data literacy. Soft skills: лідерство, адаптивність, комунікація в цифровому середовищі. Due diligence як основний метод роботи в ІТ-праві.

3. Прогнозування та адаптація до тенденцій розвитку юридичного ринку. Аналіз глобальних трендів у сфері LegalTech.

Тема 2. Цифрова трансформація юридичної практики

1. Автоматизація юридичних процесів. Case Management Systems: основні функції та переваги. Електронний документообіг та автоматизація договірної роботи.

2. Стратегії адаптації до цифрових змін. Впровадження RegTech рішень: можливості та виклики. Розвиток цифрової грамотності та технічних навичок.

Тема 3. eGovernance

1. Основи електронного урядування. Концепція та принципи eGovernance. Реінжиніринг публічних сервісів: від паперових до цифрових процесів. Правові засади впровадження eGovernance в Україні.

2. Ключові технології та інструменти eGovernance. Система електронної взаємодії «Трембіта»: принципи роботи та значення. Електронний підпис та Smart ID: правові аспекти та практичне застосування. Забезпечення цифрової доступності: інклюзивність електронних послуг.

Тема 4. Особливості ведення бізнесу в ІТ-сфері

1. Ризик-менеджмент та аналіз ринку. Основи ризик-менеджменту в ІТ-бізнесі, виявлення та оцінка ризиків.

2. Вибір юрисдикції та системи оподаткування. Огляд факторів, які впливають на вибір юрисдикції для ІТ-компанії. Аналіз систем оподаткування, які можуть бути найбільш вигідними для ІТ-бізнесу.

3. Дія Сіті: структурування компаній. Дія Сіті для працівників та фрілансерів.

Тема 5. Договори в ІТ-сфері

1. Поняття та законодавче регулювання NDA. Структура NDA. Особливості NDA.

2. Поняття NCA. Структура NCA. Особливості NCA.

Модуль 2.

Тема 6. Штучний інтелект

1. Ключові аспекти та підходи до розуміння ШІ. Слабкий ШІ та сильний ШІ. Регламент про регулювання штучного інтелекту в Європейському Союзі.
2. Відповідальність за рішення, прийняті ШІ: хто несе відповідальність – розробник, користувач, власник? Судова практика, пов'язана із відповідальністю за дії ШІ.
3. Використання ШІ під час підготовки правових документів та удосконалення навичок юридичного письма. Ризики роботи з ШІ: компліментарність, галюцинації.

Тема 7. Цифрові технології

1. Основні поняття та класифікація цифрових активів. Правове регулювання цифрового контенту.
2. Принципи роботи та правові аспекти використання блокчейну. Особливості створення смарт-контрактів.
3. Віртуальні активи. Визначення, правові аспекти, регуляторні виклики. NFT: платформи для створення, ринки для продажу, право власності на NFT.
4. IoT: взаємодія пристроїв через Інтернет, використання сенсорів, обробка та передача даних.

Тема 8. Аналітика даних та OSINT-технології

1. Основні принципи роботи з даними в сучасних умовах. OSINT: методи та інструменти для пошуку інформації на основі відкритих даних.
2. Технології та платформи для швидкого пошуку юридичних прецедентів, законів та іншої правової інформації. Big Data та правова аналітика: використання великих даних для аналізу правових питань.
3. Збір та аналіз персональних даних відповідно до GDPR та Закону України «Про захист персональних даних».

Тема 9. Хмарні технології

1. Впровадження хмарних технологій для автоматизації, оптимізації юридичних процесів та зниження витрат.
2. IaaS, PaaS, SaaS, SECaaS. Приватна хмара, колективна хмара, публічна хмара, гібридна хмара. Договір про надання хмарних послуг.

Тема 10. Етика та відповідальність

1. Етичні та соціальні аспекти впливу впровадження цифрових технологій. Прозорість алгоритмів та недискримінаційні практики в застосуванні ШІ у праві.
2. Визначення правових та етичних меж застосування інноваційних технологій. Кращі практики регуляторних стандартів: ЄС, США та Велика Британія.

7. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.
<i>I</i>	2	2	4	5	6	7
Тема 1. Вступ до ІТ-права	8	2	2			4
Тема 2. Цифрова трансформація юридичної практики	10	2	2			6
Тема 3. eGovernance	10	2	4			4
Тема 4. Особливості ведення бізнесу в ІТ-сфері	8	2	2			4
Тема 5. Договори в ІТ-сфері	10	2	2			6
Тема 6. Штучний інтелект	10	2	4			4
Тема 7. Цифрові технології	8	2	2			4
Тема 8. Аналітика даних та OSINT-технології	8	2	2			4
Тема 9. Хмарні технології	8	2	2			4
Тема 10. Етика та відповідальність	10	2	2			6
Усього годин	90	20	24			46

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	заочна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Вступ до ІТ-права	7	1	0			6
Тема 2. Цифрова трансформація юридичної практики	9	0	1			8
Тема 3. eGovernance	9	0	1			8
Тема 4. Особливості ведення бізнесу в ІТ-сфері	10	1	1			8
Тема 5. Договори в ІТ-сфері	10	1	1			8
Тема 6. Штучний інтелект	9	1	0			8
Тема 7. Цифрові технології	10	1	1			8
Тема 8. Аналітика даних та OSINT-технології	10	1	1			8
Тема 9. Хмарні технології	8	0	0			8
Тема 10. Етика та відповідальність	8	0	0			8
Усього годин	90	6	6			78

8. Теми семінарських занять

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	денна форма	заочна форма
Тема 1. Вступ до ІТ-права	2	0
Тема 2. Цифрова трансформація юридичної практики	2	1
Тема 3. eGovernance	4	1
Тема 4. Особливості ведення бізнесу в ІТ-сфері	2	1
Тема 5. Договори в ІТ-сфері	2	1
Тема 6. Штучний інтелект	4	0
Тема 7. Цифрові технології	2	1
Тема 8. Аналітика даних та OSINT-технології	2	1
Тема 9. Хмарні технології	2	0
Тема 10. Етика та відповідальність	2	0
Усього годин	24	6

9. Самостійна робота

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	денна форма	заочна форма
Тема 1. Вступ до ІТ-права	7	10
Тема 2. Цифрова трансформація юридичної практики	6	8
Тема 3. eGovernance	4	8
Тема 4. Особливості ведення бізнесу в ІТ-сфері	4	8
Тема 5. Договори в ІТ-сфері	6	8
Тема 6. Штучний інтелект	4	8
Тема 7. Цифрові технології	4	8
Тема 8. Аналітика даних та OSINT-технології	4	8
Тема 9. Хмарні технології	4	8
Тема 10. Етика та відповідальність	6	8
Усього годин	46	78

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Програма навчальної дисципліни.
2. Навчально-методичний посібник.
3. Мультимедійні презентації.
4. Варіанти завдань для самостійної роботи здобувачів вищої освіти.
5. Варіанти модульних контрольних робіт.
6. Варіанти теоретичних питань для самостійного вивчення.
7. Технічні засоби – персональні комп'ютери.
8. Програмне забезпечення – операційна система, пакет Microsoft Office, Google Meet, Moodle, ChatGPT, Claude, Gamma, HeyGen, Perplexity, Google Classroom.

9. Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти:

1. Про електронні комунікації: Закон України 16 грудня 2020 року № 1089-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#Text>.
2. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Закон України від 15 липня 2021 року № 1667-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>.
3. Про хмарні послуги: Закон України 17 лютого 2022 року № 2075-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2075-20#Text>.

Наукові праці:

1. Дацюк В. Б. ІТ-право та економічні свободи. *Правове регулювання та економічні свободи*: монографія за ред. М. В. Савчина. Ужгород: Видавництво «РІК-У», 2020. С. 110-141.
2. Желтухін Є. Legal tech: на межі права та технологій. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/events/legal-tech-na-mezhi-prava-ta-tehnologiy.html>.
3. Зіноватна І., Зіноватний В. Особливості правового регулювання праці в ІТ-сфері. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2022. № 3 (3). С. 212-225.
4. Мічурін Є. О. Штучний інтелект як об'єкт цивільного права. Основні положення цивільного права. URL: https://krc.academy/wp-content/uploads/KRC_conf_Dekabr_2020_CH_1_TSyvilne_pravo.pdf#page=31.
5. Пряміцин В., Чесницький Д. Тенденції розвитку юридичного дизайну в Україні та світі. *Юридичний бюлетень*. 2021. Вип. 22. С. 178-185.
6. Синиця О., Плевачук Н. Три галузі, де штучний інтелект замінить юристів. URL: <https://ain.ua/2019/08/20/3-galuzi-de-shtuchnij-intelekt-zaminit-yuristiv/>.
7. Юридичні інновації та стартапи: підручник для правників. Колектив авторів: за загальною редакцією В. Ю. Пряміцина. Київ, 2024. 290 с.
8. Bodo B., Gervais D., Quintais J. P. Blockchain and smart contracts: the missing link in copyright licensing? *International Journal of Law and Information Technology*. 2018. Vol. 26. Is. 4. URL: <https://academic.oup.com/ijlit/article/26/4/311/5106727?searchresult=1>.
9. Kosba A., Miller A., Shi E., Wen Z. Hawk: the blockchain model of cryptography and privacy-preserving smart contracts URL: <https://eprint.iacr.org/2015/675.pdf>.